

งานหลวงปู่หลุย

หลวงปู่เจี๊ยะ จุนโท

เทศน์วันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๒๗

บัดนี้จะได้บรรยายธรรมะพอเป็นทัศนะ เป็นเครื่องศึกษา
สำหรับหัวใจ คำแสดงว่า **อนิจจัง วาตะ สังขารา** อย่างหลวงปู่
อย่างนี้เป็นต้น ท่านได้สิ้นวาระหมดสิ้นไป ยังเหลือแต่พวกเรา
เท่านั้นยังมีชีวิตอยู่ เพราะฉะนั้นการอยู่ในโลกก็จำเป็นอย่างยิ่งที่
ต้องเลี้ยงชีวิตด้วยข้าวปลาอาหารต่าง ๆ นานา แล้วก็พากันมี
ครอบครัวมีบ้านมีเรือนมีสร้างข้าวของเงินทองสะสมไว้ แล้ว
เมื่อถึงที่สุดแห่งชีวิตคือความตายอันนี้ไม่ค่อยมีใครคิดถึง มีแต่
จะคิดหาเงินหาทองเอามากองไว้ในบ้านในเรือนไว้ในธนาคาร
ต่าง ๆ นานา อันนี้ละก็ทำให้ใจนั้นห่วงอาลัยในชีวิต ตายไปก็ไม่รู้
ใครจะปกครอง คิดไปอย่างนั้นอย่างนี้ นี้เรียกว่า **ภารา หะเว**
ปัญจักขันธา ภาระอันนี้แหละเป็นสิ่งที่ว่าน้อมนำใจของเราให้
เศร้าหมองขุ่นมัว เพราะฉะนั้น เราเป็นผู้ที่ใคร่ปฏิบัตินับถือครูบา

อาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติธรรมอันนี้ ก็พึงสังวรณ แล้วก็มี
พระพุทธศาสนา มีครูบาอาจารย์ที่ได้แนะนำพร่ำสอนให้เจริญ
สมาธิปัญญา เพื่อจะกำจัดมลทินของหัวใจให้คลายออกไปตัวนี้
เป็นสิ่งสำคัญในชีวิตของมนุษย์เรา แล้วทุกๆคนนั้นก็จะมีทุกคน
ว่าเงินทองข้าวของนั้นเอาไปไม่ได้เลย แต่ก็ยังมีความห่วงความ
อาลัย

แล้วเราก็ไม่ค่อยได้เข้ามาปฏิบัติธรรมะ อันนี้เป็นเหตุบัง
ทอนชีวิตของเราที่จะได้เกิดไปในสุคติภพอันสวยงาม เพราะบาง
ท่านบางคนเกิดห่วงใยในสมบัติพัสดุสถานบ้านเรือน ก็มีชาดกยก
ไว้ให้เป็นอุทาหรณ์ เพื่อท่านทั้งหลายจะได้เป็นคติ วันหนึ่งองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศาสดาของเราทั้งหลายได้ไป
บิณฑบาตรในบ้านกุมารคนหนึ่ง แล้วก็บังเอิญมีสุนัขตัวหนึ่ง ก็
มาหอนเห่าขึ้นเป็นเช่นนั้น เมื่อหอนเห่าขึ้นเช่นนั้น ตถาคตองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราก็ได้ตรัสว่า ดูก่อนโตเทยยะ
พราหมณ์เอ๋ย นี้ว่าอย่างนั้น มีบุรุษคนหนึ่งที่เป็นเจ้าของบ้าน
เมื่อทรงถามเข้า ว่า อ้าว ทำไมตถาคตหรือเรียกว่าสมณโคดมจึง

มาเรียกสุนัขตัวนี้เป็นพ่อข้า เอ้อ นี้นะ ชาดกอย่างเนี่ยจนทุกวันนี้ ก็เข้าใจว่าเป็นสิ่งที่ล้ำสมัย ไม่ใช่กาลไม่ใช่เวลาที่จะมาเทศน์มา สอนกัน นี แต่หลวงตามันชอบเอาสอนคนเหมือนกันบางที แต่ วันนี้มันนึกยังงใจออกมาก็ไม่รู้ เพราะฉะนั้นอันนี้ให้เป็นคติคือ ความห่วงสมบัติพัสถานข้าวของเงินทอง คนเราเกิดมาเป็น มนุษย์แต่ความห่วงความอาลัยของใจที่มีนิวรรณ์นั้นอาจจะไป เกิดเป็นสุนัข อย่างองค์พระสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรง ตรัสไว้ในชาดกอย่างนี้

นี่เพราะฉะนั้นเมื่อเป็นเช่นนั้นเราก็ต้องให้เจียมเนื้อเจียมตัว ชีวิตที่จะไปสู่สัมปรายภพเบื้องหน้า อย่างหลวงปู่อย่างนี้ท่านก็ เป็นผู้ปฏิบัติจนถึงที่สุดแห่งชีวิต เพราะฉะนั้นในทัศนะคตินี้หลวง ตาเทศน์ก็ต้องว่าไปตามบทตามกลอน ไม่ค่อยมีประโยค พยัญชนะ เพราะฉะนั้นจึงว่าอย่างกล่าวชาดกขึ้นมาอย่างนี้ก็ เป็นเครื่องสติเตือนใจของบรรดาพุทธบริษัททั้งหลาย เราอย่าให้ ใจลุ่มหลงเกินเหตุเกินการณ์ ถึงกาลถึงเวลาแล้ว ถึงค่าคั้นมาก ก็ ได้พากันไหว้พระสวดมนต์ เจริญภาวนาทำจิตทำใจของเราให้

เกิดความสงบตัวนี้เป็นประโยชน์สำหรับในสัมปรายภาพคือภาพ
เบื้องหน้าเกิดที่เราจะได้ไปเกิดในสุคติภาพ อันนี้เป็นสิ่งที่ดีงาม
เพราะฉะนั้นชาดกที่ยกมานี้ก็เพราะจะได้เตือนสติสตั้งพวกเรา
ทั้งหลาย ให้เร่งรีบการประพฤติปฏิบัติธรรมให้มีขึ้นในใจของเรา

การปฏิบัติธรรมพวกท่านทั้งหลายก็เคยได้ยินได้ฟังกันมา
เป็นจำนวนมาก อาตมาก็ไม่ค่อยเคยเข้าสมาคมการเทศน์คน
หลายๆ ว่าไปตามบทตามกลอน เพราะฉะนั้นธรรมะคำสั่งสอน
เรียกว่า ศีล สมาธิ ปัญญามันอยู่ที่ตัวเรา ไม่ได้ไปหาที่อื่น แต่
บางคนก็บอกว่าอยู่ที่วัดที่วาอยู่ที่พระเจ้าพระสงฆ์ จะเข้าใจ
อย่างนั้น บุญกุศลทั้งหลายเกิดขึ้นที่ใจเรา ไม่ได้เกิดมาจากที่อื่น
กุสลา ธัมมา อกุสลา ธัมมา เรียกว่ากุศลและอกุศลเกิดที่เรา
ต่างหาก ไม่ได้เกิดที่อื่น เพราะฉะนั้นเมื่อเราน้อมใจของเราเข้า
มาบำเพ็ญศีล บำเพ็ญสมาธิ บำเพ็ญปัญญาแล้ว เราก็จำเป็น
จะต้องฝึกหัดทำใจนั้นให้สงบ

พิธีทำใจให้สงบนั้นเพื่อประโยชน์อันใด เพื่อจะได้ตัดนิวรณ์
ธรรมคืออารมณ์ที่เกี่ยวเกาะกับหัวใจตัวนั้นนะ มันทำให้เศร้า

หมองบางคนเกิดพ่อแม่หรือปู่ย่าตายายหรือลูกเต้าหลานเหลน
พลัดพรากจากไปอย่างนี้ ร้องให้เจ็ดวันเจ็ดคืนสองเดือนสาม
เดือน ไม่มีเวลาแก้ความโศกได้ นี่ เพราะฉะนั้นสิ่งที่การภาวนานี้
ก็ต้องการที่จะประสงค์ขจัดปัดเป่าอันความโศกเศร้าของหัวใจ
อันนี้ไม่ให้เข้ามาแอบอิงในใจของเรา เพราะฉะนั้นบั้นต้นอันนั้นก็
ต้องอาศัยการบริกรรมอย่างครุบาอาจารย์ท่านสอนไว้ว่า ให้
บริกรรมพุทโธ การบริกรรมนั้นก็เปรียบเหมือนอย่างเรือที่เราจะ
ข้ามแม่น้ำ ก็ต้องอาศัยเรือข้ามไป หรือเรียกว่าแพข้ามไป หรือสิ่ง
ใดสิ่งหนึ่งข้ามไปให้ตลอดรอดฝั่ง ใจของเราเมื่อได้กำหนด
อารมณ์ให้อยู่กับการบริกรรมอย่างนั้นแล้ว บั้นต้นก็แล
ขลุ๊กๆขล๊กๆ ส่ายไปในอดีต ส่ายไปในอนาคต ไม่ตั้งอยู่ในปัจจุบัน
อันนี้บางคนก็ท้อถอยว่าทำไมใจหนอใจ ว่ายากสั่งสอนยากจริงๆ
นี่ มันเป็นอย่างนั้น ถ้าคนไม่เคยฝึกหัดแล้วมันก็ยาก เห็นเหลือ
ขนาดที่เดียวนั้นแหละ ลองสามวันเจ็ดวันอย่างนี้มันก็ยังไม่ค่อย
จะได้ เพราะฉะนั้นการทำใจนี้เป็นสิ่งสำคัญ อันใดๆที่รทมานไม่
ยากเท่าหัวใจของมนุษย์ เป็นสิ่งที่รทมานยาก

ที่นี้คนเราเมื่อยังเป็นหนุ่มเป็นสาวยังไม่เฒ่าแก่ก็เมาโลกเมา
สงสารอยู่ ไม่ค่อยได้น้อมใจเข้ามาระลึกคุณพระพุทธ พระธรรม
พระสงฆ์ ว่าจะมีประโยชน์อย่างไร นี้ เป็นเช่นนั้น พุทธัง ธัมมัง
สังฆัง เราเป็นชาวพุทธก็ระลึกว่าพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์
เป็นเป็นสรณะที่พึ่ง สรณะอันอุดม สรณะอันเกษม สรณะอันที่
จะได้พ้นจากทุกข์ นี้ อย่างนั้น เพราะฉะนั้นเมื่อหัวใจของเราจะ
เกิดความโศกความเศร้าแล้วเราจะเอาสิ่งใดมาระงับดับใจที่มัน
เดือดร้อนวุ่นวาย นี้ ลองคิดดูซิ ถ้าใจที่มันกำลังเดือดร้อนวุ่นวาย
คิดถึงคนนั้นคนนี่เข้าไปมันก็ยิ่งเดือดร้อนวุ่นวายมาก
เพราะฉะนั้นเมื่อเอาพุทโธ ธัมโม สังโฆ บทใดบทหนึ่งขึ้นมาอยู่
ในหัวใจของเรา มีวิริยะความพากความเพียร ท่องสังวัธยายอยู่
อย่างนั้น อย่าให้ใจส่ายไปในอารมณ์ต่างๆ อยู่กับเฉพะาพุทโธ
สืบนานที่ห้านาทีอย่างนี้ ใจของเราก็จะเริ่มสบาย นี้ เพราะมันได้
ลงพัก ใจไม่มีสิ่งพะว้าพะวงอยู่จำเพาะ เป็นเอกะเป็นหนึ่งกับ
การบริกรรมอย่างนั้น ใจอย่างนี้เรียกว่าใจเป็นสุขเพราะได้ปล่อย
วางชั่วขณะ ห้านาที สืบนานที่ใจนั้นก็เบาที่สบาย

เมื่อเรายิ่งประพฤติปฏิบัติมากเข้าๆจนเกิดความสงบ ทำ
บริกรรมและนั่งสมาธิเป็นเวลาตั้งชั่วโมงสองชั่วโมงอย่างนี้
จนกระทั่งหัวใจนั้นเกิดความสงบ ขั้นต้นก็ว่าพุทโธต่อเนื่องไม่มี
อารมณ์ที่เป็นอดีตอนาคตหรือเรียกความคิดนึกปรุงแต่งอย่าง
ภาษาเรา ไม่มีเข้ามาแทรกในการว่าพุทโธนั้นจนเลยชกนิตเดียว
มีแต่ใจอันนั้นว่าบริกรรมอยู่กับพุทโธ เอื่อยเย็นสบายต่อไปเรื่อย
ตลอดอย่างนี้ นั่น ใจจะนึกนั้นเมื่อเราพยายามพากเพียร ว่าลง
ไป ว่าลงไปมากเข้า มากเข้าๆ ใจนั้นจะเริ่มเบา บางทีก็ส่าย ก็
เบาเข้าๆ นั่งอยู่หลายๆกัณก็เหมือนตัวเราไม่ได้นั่ง เหมือนตัวเราจะ
ลอย สบาย นี่การปฏิบัติธรรมะย่อมเป็นเช่นนั้น เพราะใจของเรา
ไม่เคยได้ปล่อยวางเรื่องโลกเรื่องสงสาร เมื่ออุกธรรมะคำสั่งสอน
ของพระพุทธเจ้าเข้าไปแล้ว มันก็เกิดความสบาย เย็นขึ้นๆ
จนกระทั่งผลที่สุด พุทโธตัวนั้นมันก็ขาดไปเอง โดยกลายเป็น
ปกติแจ่มใสนิ่งเยือกเย็น นั่งอยู่ก็เหมือนตัวเราไม่ได้นั่งอย่างนี้
เป็นต้นการปฏิบัติธรรมนี้ก็ต้องเป็นเช่นนั้น นี่ลำดับการบำเพ็ญบั้น
ต้นของการฝึกหัดทำจิตทำใจของเราก็ต้องมีอุตสาหะพยายาม

แต่ที่นี้คนเราโดยมากไม่ค่อยจะเอาเพราะสนุกด้วยรูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ธรรมารมณ์ มาย่อมใจของเราอยู่ตลอดเวลา ไม่มีเวลาที่จะหวนกลับเข้ามาประพฤติปฏิบัติ เพราะฉะนั้นนี้แหละ อย่างหลวงตาบรรยายธรรมะพอเป็นคติ ก็ได้ยกชาดกมาให้ฟัง อีกด้วย เพราะฉะนั้นให้พวกท่านทั้งหลายจงโอบนโยโก น้อมไป พินิจพิจารณา นี้ เตือนให้คิดสักนิดหนึ่ง

ที่นี้พวกเราประพฤติปฏิบัติธรรมะจนกระทั่งฝึกหัดใจตัวนั้น เกิดความสงบแล้วที่นี้จะทำอย่างไร ทำจนกระทั่งใจนั้นขาดจาก อารมณ์นิเวรณ์ทั้งหมดแล้ว มีใจรู้อยู่ตัวเดียวไม่มีความไปเกี่ยว เกาะด้วยอารมณ์ทั้งหลาย อันนี้ก็ปัญหาสำหรับนักปฏิบัติของเราทั้งหลายตลอดจนภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ปัญหาใหญ่ตัวนี้บางทีก็ไม่มีใครจะแก้ได้ แต่หลวงตาไม่ใช่จะแก้ให้โยม นะ ก็จำๆครุบาอาจารย์ท่านมา เพราะฉะนั้นก็จะพูดให้เป็นคติ พอได้คิดพอได้นำไปพินิจพิจารณา เมื่อใจตัวนั้นเกิดความสงบ อย่างนั้นเราจะต้องพิจารณากาย ท่านเรียกว่า **กายานุปัสสนา** ระลึกถึงส่วนใดส่วนหนึ่งของกาย ระลึกสมมุติว่าเราจะระลึกถึง

ตั้งแต่เล็บว่าตามลำดับไป เล็บนิ้วหัว เล็บนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง
นิ้วก้อย นี่เอาจำเพาะอวัยวะส่วนของกาย เราอย่าเข้าใจว่าการ
นับเช่นนี้ไม่เป็นปัญญา พระองค์ทรงแสดงว่ากายานุปัสสนา แต่
ท่านก็แสดงว่าการพิจารณากาย แต่พิจารณาอย่างไรละ

หลวงตาก็คเคยได้ยินได้ฟัง ครูบาอาจารย์ท่านก็สอนว่าให้
พินิจพิจารณาให้กายา พอแล้วเวลาที่เข้ามาบวชก็ไม่รู้ภาษา
อะไรทั้งหมด พอทำลงไปแล้วก็ได้มาพินิจพิจารณาดู
เพราะฉะนั้นอย่าพูดไปมากเลย เมื่อทำใจให้ลงไปสงบอย่างนั้น
เราก็ต้องถอนความคิดขึ้นมา คำว่าถอนความคิด คือระลึกส่วน
ใดส่วนหนึ่งของกายให้ตลอดต่อเนื่องไป ทุกๆส่วนอวัยวะอย่าง
นั้น ในลักษณะเช่นนี้ที่ท่านเรียกว่าปัญญากับสมาธิมันต้องมี
ความคิดระลึกไปส่วนตามร่างกายนั้นอยู่ตลอดเวลา เพราะเมื่อ
เวลาที่จะดีจริงอย่างนั้น อารมณ์เป็นอดีตอนาคตไม่มีเข้ามา
แทรกแซง ในขณะที่เราพินิจพิจารณาอย่างนั้น เมื่อได้พิจารณา
อย่างนั้นไปอยู่ตามลำดับเสมอ ใจนั้นจะเดินตามส่วนอวัยวะของ
กายอยู่ตลอดเวลา นั่น! ไม่มีอารมณ์อดีตอนาคต มีปัจจุบันที่

ระลึก ความระลึกตัวอยู่อย่างนั้นตลอดเวลา เป็นหนึ่งแนวอยู่
อย่างนั้นตลอดเวลา คิดอย่างนั้นตลอดเวลา นี้ อย่างนี้เรียกว่า
สมาธิกับปัญญา

ในภาสิตพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงในองค์อริยมรรคแสดง
ว่า **สัมมาวาจาโม** เพียรชอบ นี่ต้องเพียรระลึกอย่างนี้ ระลึก
ชอบอยู่ในส่วนกาย เพียรชอบระลึกอย่างนี้ตลอด จนกระทั่ง
เสร็จแขนขวา ก็ต้องมาแขนซ้ายตามอวัยวะส่วนต่างๆตลอด
เสร็จหมดแล้ว ก็ต้องมาหู ตา จมูก ลิ้น กาย ทุกส่วนของเบ้องบน
คือตั้งแต่ศีรษะลงมาถึงคอ และจะมาระลึกถึงไหปลาร้า กระดูก
ซี่โครงด้านหน้า กระดูกซี่โครงด้านหลัง ตับไตไส้พุง นึกไปตลอด
อย่างนี้ ใจตัวนั้นพุ่งอยู่จำเพาะการระลึกอยู่อันเดียว ไม่มี
อารมณ์อดีตอนาคตเข้ามาแทรก อย่างนั้นจึงเรียกว่ามีกำลัง
กำลังของสมาธิ กำลังของปัญญาเข้าไปพิจารณาอย่างนี้
เมื่อบุคคลใดทำอย่างนี้แล้ว นั่งลงไปสองสามชั่วโมงก็จะนั่ง
อย่างสบาย เมื่อตลอดถึงหน้าอกก็ลงไปขาขวา เสร็จจากขาขวา
ก็มาขาซ้าย เสร็จจากขาซ้ายก็ไต่ขึ้นมาตามขาซ้ายตลอด ขึ้นมา

ตลอดตามอวัยวะ นับตามข้อตามส่วนต่างๆของร่างกายอยู่
อย่างนี้ตลอด เสร็จซ้ายก็ขึ้นมาขวา จากขวาก็มาเอว มา
ตลอดตับไตไส้พุง เสร็จแล้วก็มาถึงเบื้องบน มาหัว แล้วจะมา
จรดหูตาจมูกลิ้น ก็นับลงไปในตั้งแต่มือขวาตลอดเสร็จมามือ
ซ้ายตลอดเสร็จ สองสามตลบอย่างนี้ นี่ใจอย่างนี้ต้องสงบอยู่
เป็นเวลาตั้งเป็นชั่วโมงๆ สองสามชั่วโมงเมื่อเราเลิกจากการ
พิจารณาแล้ว ใจจะอยู่นิ่งอย่างนั้นตลอดเวลา ไม่มีอารมณ์ส่าย
เข้ามาคิดนึกปรุงแต่ง นี่เป็นอย่างนี้

เพราะฉะนั้นศาสนธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้านั้นนะ แต่
ว่าอาตมาก็ไม่ค่อยได้เรียนตำรับตำราแต่ก็มานึกคิดเอาเอง แล้ว
ก็มาประพฤติปฏิบัติ แต่รู้สึกว่ถ้าว่าจิตของเราเดินได้อย่างนี้
แล้ว กำลังของสมาธิหรืออารมณ์ที่จะเข้ามาไม่ค่อยมี ขาดเป็น
เวลาหลายๆชั่วโมงเวลาที่เรากะทำอย่างนั้น นี่แหละจึงเรียกว่า
การค้นคว้าพินิจพิจารณากาย แต่จะผิดถูกอย่างไรขอให้ท่าน
ทั้งหลายที่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนมามากๆหรือน้อยบ้างจะได้
เอาไปไตร่ตรองพินิจพิจารณา เพราะบางทีของหลวงตาก้ออาจจะ

ผิด ไม่เข้าใจในเกณฑ์ตำรับตำราเค้า เพราะว่าไม่ได้จดจำอะไรมา
ก็นึกๆคิดตามครูบาอาจารย์ท่าน ได้ยินได้ฟังมาก็ได้มาบรรยาย
ให้ท่านทั้งหลายเพื่อเป็นคติแล้วน้อมนำเอาไปประพฤติปฏิบัติ นี่
แหละ เพราะฉะนั้นนี่เรียกว่าการปฏิบัติธรรมะด้านศีลสมาธิ
ปัญญาก็ต้องอาศัยอย่างนี้

เมื่อใจตัวนั้นเข้าไปพิจารณาหรือเรียกว่าการระลึกถึง
ส่วนต่างๆ จนกระทั่งถึงความเป็นจริงอย่างนั้น ตัวเนี่ยเป็นส่วนที่
ฟังยากฟังเย็น ฟังไม่ค่อยเข้าใจ เปรียบเหมือนดั่งประดู่
เครื่องดนตรีที่กำลังวังเต็มที คนขับก็พร้อมทั้งน้ำมัน ทั้งคนขับก็
สมบูรณ์บริบูรณ์อย่างนั้น เพื่อขณะที่การค้นคว้าพิจารณา
ถึงคราวที่จะถึงจุดเต็มทีอย่างนั้น ใจตัวนั้นก็ต้องวางความคิดนึก
ปรุงแต่ง หรือบางทีก็เราไม่ได้วางเอง บางทีก็วางโดยธรรมชาติ
เมื่อวางขาดลงไปอย่างนั้นก็เหลือเฉพะใจที่บริสุทธิ์ ก็จะมี
ความรู้อันที่เป็นแจ่มใสอยู่อย่างนั้น นี่แหละ

เพราะฉะนั้นศาสนธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสิ่งที่มีความค่าหาราคาสິงใดที่จะมาเปรียบ

ถ้าบุคคลใดประพฤติปฏิบัติให้ใจมันลงไปเช่นนั้นแล้ว จะเห็นศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นสิ่งที่มีความีราคาหาประมาณไม่ได้ในโลกนี้ ชีวิตเป็นสิ่งที่มีความีค่า พุทธศาสนาก็มีความีค่าอย่างมหาศาล เพราะฉะนั้นศาสนธรรมคำสั่งสอนอาตมาก็ไม่ค่อยจะเข้าใจในแบบแผนตำรับตำรา เพราะฉะนั้นก็ว่าไปตามเพลงตามกลอนอย่างนี้ ก็ได้้นำหยิบยกมาบรรยายให้ท่านทั้งหลายฟังเพื่อจะได้เป็นสติเตือนใจเมื่อเราเกิดความสงบแล้วก็จงนำมาหม่อมนำมาพิจารณาอย่างทีบรรยายมา แต่บางท่านเมื่อไม่ถูกอุปนิสัยใจคอแล้วจะเอาอย่างอื่นอย่างใด แต่ข้อสำคัญแล้วก็ต้องให้มีการค้นคว้าพิจารณา อย่าดูใจที่นิ่งๆอย่างนั้น การดูใจนิ่งๆอย่างนั้นมันดีสำหรับผู้ที่ท่านกินข้าวอิ่มแล้ว อิ่มทุกชนิดอย่างนั้นท่านดูเฉยๆได้ แต่สำหรับพวกเรา กำลังกินอยู่อย่างนี้ ไปหยุดอิ่มทันทีไม่ได้ มันจะเกิดหิวอีก นี้เพราะฉะนั้นจะได้นำสติเตือนใจบรรดาพุทธบริษัทพวกท่านได้ ยินได้ฟังเป็นจำนวนมาก ตลอดถึงครูบาชั้นสูง จนกระทั่งถึงชั้นต่ำ หลวงตาก็ไม่ค่อยเคยเข้าสมาคม

เพราะฉะนั้นวันนี้ก็บรรยายธรรมะพอเป็นสติเตือนใจของ
พุทธบริษัททั้งหลาย เมื่อท่านทั้งหลายได้สดับตบฟังธรรมะที่
อาตมาได้บรรยายวันนี้แล้วจงโอบนโยโก น้อมนำไปพิจารณา
พิจารณา เห็นว่าชีวิตของเรานั้นเป็นสิ่งที่ไม่ยั่งยืนแล้วก็จะต้องมี
ความแตกดับทำลายอย่างหลวงปู่เป็นสักขีพยาน เพราะฉะนั้น
พระพุทธเจ้าจึงว่าให้โอบนโยโก น้อมถึงความตายเข้ามาสู่ตัวเรา
อย่ามาแต่จุดท่านเฉยๆ ตัวเรานี้มันก็ต้องเป็นอย่างนี้เหมือนกัน
นี่เพราะฉะนั้นเราก็อย่าประมาท เพราะฉะนั้นกลับไปบ้านไป
เรือน อย่าไปเข้าใจว่าเรายังหนุ่มยังสาว ไม่ควรจะภาวนาอย่างนี้
นี่แล้วก็จะไม่เสียที เพราะฉะนั้นบรรยายหลวงตาไม่มีคำเทศน์
มาก แล้วก็พูดไม่เป็นสละสลวยภาษาเรา หรือเรียกว่าไม่เป็น
ประโยคประธาน นี่เพราะฉะนั้นศาสนธรรมคำสั่งสอนได้หยิบยก
มาแสดงบรรยายพวกโยมทั้งหลายฟัง เพราะฉะนั้นเมื่อได้ฟัง
แล้วสิ่งใดที่จะเป็นประโยชน์กับการประพฤติปฏิบัติหรือสิ่งใดที่
จำเป็นประโยชน์กับชีวิตก็ต้องโอบนโยโก น้อมนำไปประพฤติ
ปฏิบัติ ต่อนั้นไปก็จะได้เกิดความสุขความเจริญดังได้บรรยายศา

สนธิธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอวัง ก็
มีด้วยประการฉะนี้

ที่มา: <https://youtu.be/P3e3Eai99Uk>